

TEMPS i ESPAI

Text: FRANCESC ITARTE

Fotografies actuals: JOAN-JOSEP GARRIT

ALGUNES NOTES SOLTES SOBRE EL CALVARI EN EL PRIMER CENTENARI (1896-1996)

Amb motiu de complir-se aquest any 1996 el primer centenari de l'inici de les obres de construcció del Calvari que tots coneixem avui dia, el de la serreta del Puig, a continuació veurem algunes notes soltes extretes totes elles dels llibres d'actes de l'Ajuntament. També aportarem unes fotografies, unes d'antigues i unes altres d'actuals, les quals ens permetran situar-nos per un moment en un temps i en un espai i ens donaran una visió gràfica de la evolució d'aquell indret. Vegem-ho!

Sessió del dia 10 de maig de 1896.- «Obras calvario.- A propuesta del Sr. Presidente (l'alcalde era llavors Manuel O'Callaghan Forcadell, germà de Ramon O'Callaghan, autor del llibre *Apuntes Históricos sobre la Villa de Ulldecona*), quedó por unanimidad acordada la adquisición de veintiséis cahices (localment cafissos, mesura de capacitat), de "cal" como donativo de este Ayuntamiento para las obras que van a realizarse con motivo de la construcción de un Calvario en este término municipal; cuyo importe se satisfará con cargo al Capítulo de imprevistos del presupuesto de este ejercicio».

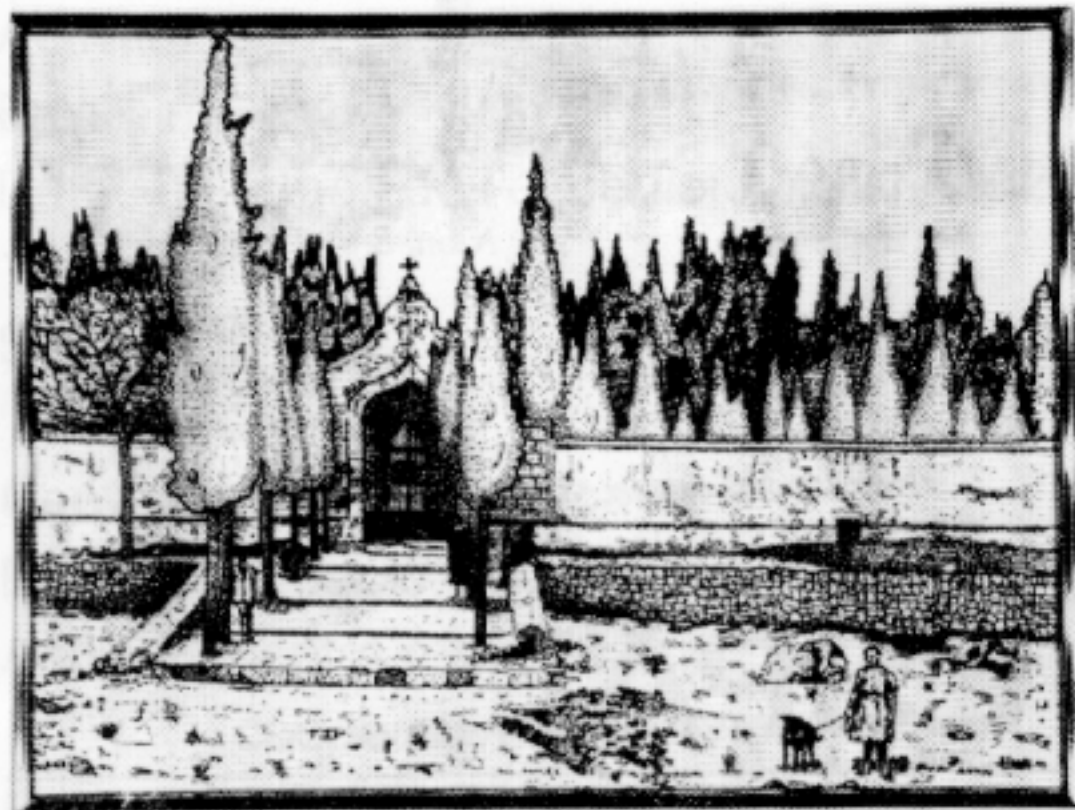
Sessió del dia 17 de maig de 1896.- «A propuesta del Sr. Presidente quedó acordado se auxilie la obra de nueva construcción del

Calvario con la prestación personal necesaria» (prestació coneguda localment com a "jornal de vila").

Sessió del 24 de maig de 1896.- «Calvario- El Sr. Presidente manifestó al Ayuntamiento por indicación verbal del Sr. Cura párroco, que éste ha adquirido la idea de enagenar los cipreses existentes en el terreno donde se hallaba instalado el Calvario antiguo o viejo, para atender con su producto a la construcción del que se está edificando en la partida y colina del Puig, en éste término municipal, consultando sobre ello el parecer del Ayuntamiento, y la Corporación, por unanimidad acepta la idea propuesta como muy conveniente acordándose haga saber así al Sr. Cura párroco a los efectos conducentes».

Sessió del 31 de maig de 1896.- «A propuesta del Sr. Presidente quedó por unanimidad acordado dar las más expresivas gracias a los vecinos D. Francisco Grau Serra, D. José Nadal Verdiell y D. Tomás Querol Sans, por la cesión gratuita de terrenos hecha para la construcción del nuevo Calvario que se está edificando en la partida del Puig del término municipal de esta villa».

Sessió del 22 de gener de 1898.- «Quedó acordado se entreguen a D. Carlos Valmaña

Vericat, encargado de las obras de construcción del mencionado calvario como importe de la subvención resultante en el presupuesto municipal concedida a dichas obras».

Sobre l'antic Calvari, ubicat en el carrer que avui porta aquest nom, entre la plaça de Sales i Ferré i la plaça de Catalunya, no volem deixar de dir allò que ens va explicar qui va ser diputat al Parlament Català l'any 1932, Sr. Gonçal Yvars i Meseguer -88 anys el 1989- avui difunt. Ens deia el dia 9 d'octubre de 1989: «Si dels xiquets d'ara diem que són uns "brutos", natros encara ho érem més, perquè els jocs

que jugàvem eren... Mira, els de l'escola de dalt, que era la del mestre Giralt, desafiaven els de l'escola de baix, que eren els del "Mestre Rata" que li dèiem, saps, i al carrer del Calvari, encara estaven les capelletes, encara jo les he conegut les capelletes, tot i que el calvari ja l'havien abandonat, perquè havien construït el nou. Doncs, al carrer del Calvari, i encara m'enrecordo, els que sortíem primer de l'escola ens posàvem a la part de dalt, i després, els que arribaven més tard, a la part de baix, i ens empeníem a pedrades. Sempre anàvem, l'un amb un llenyo al front, l'altre... i a casa... Què t'ha passat?... No res, que he caigut... Allí, entre les capelletes abandonades de l'antic calvari fèiem les nostres batalles a pedrades».

Sobre aquest mateix tema del calvari, Albert Ferré, a la pàg. 285 del seu llibre *Història de Ulldecona y su entorno geográfico*, reproduïx les paraules següents del testimoni Joaquín Ferré Ribera -86 anys el 1972-: «El Calvario estaba antiguamente en el espacio que ahora ocupa la calle García Valiño (actual carrer del Calvari), desde la plaza Sales y Ferré hasta la plaza de la Paz (actual plaça de Catalunya). Estaba abierto

Foto de la revista núm. 11 Comarca del Montsià. *Noticiero Ulldeconense*. Any 1970

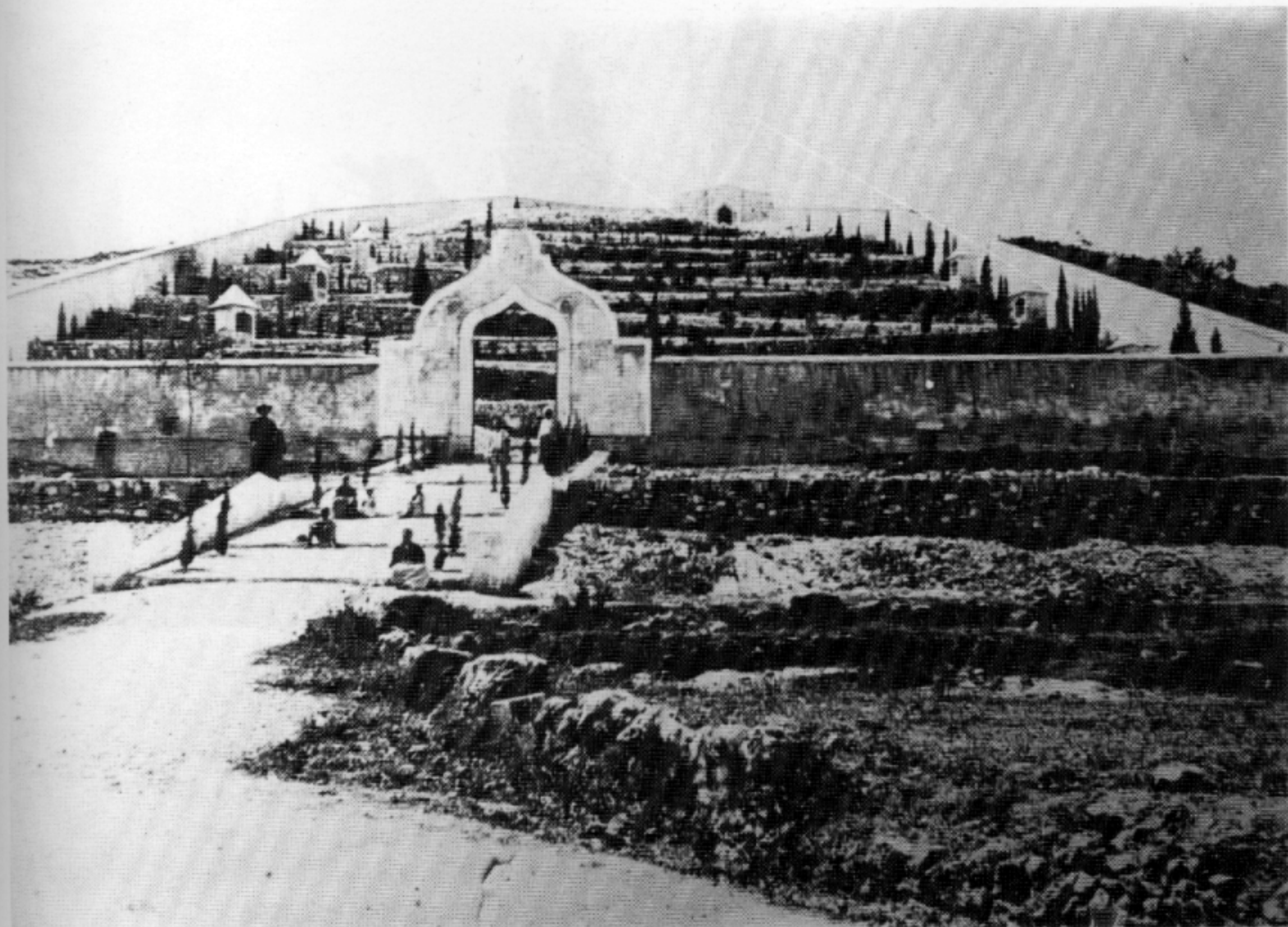
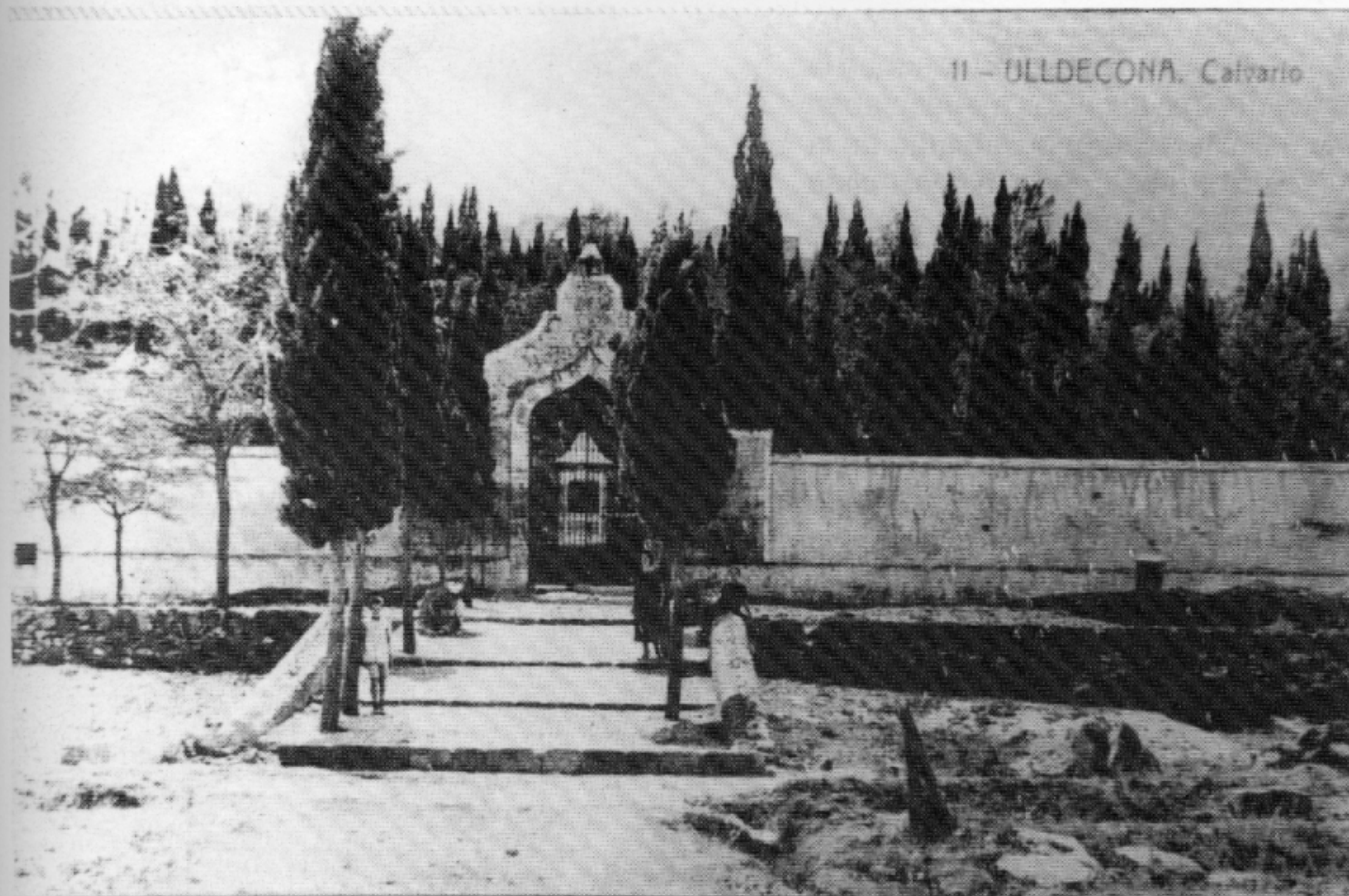

Foto de l'any 1909

11 - ULLDECONA. Calvario

Foto de l'any 1920-1930

Fotos actuals. 1996

por los dos extremos y tenía una pendiente bastante pronunciada. Bajando, a mano izquierda, todo eran huertos (de Alomar); a mano derecha habían casas; sus culatas formaban la pared del Calvario y los frentes daban a la calle llamada popularmente de la Taleca. El nuevo empezó a construirse hacia 1.905 (segons hem vist ja es construïa l'any 1896).

Amb aquestes quatre anotacions ràpides que us acabem de presentar només pretenem divulgar i a la vegada deixar constància escrita d'aquestes dades que hem pogut recollir i que ens indiquen que ara fa cent anys el nou calvari de la serreta del Puig es trobava en plena etapa de construcció, i que, per cert... l'obra encara no es pot dir que estiga totalment acabada!. El Pantà d'Ulldecona va trigar molts d'anys, massa anys diuen alguns, però a la fi es va culminar amb èxit. I el Calvari?... Quan veurem per fi finalitzat el Calvari de la serreta del Puig?... Aquí queda la pregunta. De moment ja fa un segle que l'obra està en dansa.

